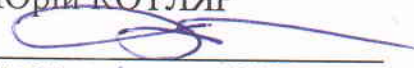

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Факультет економічних наук
Кафедра менеджменту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

Юрій КОТЛЯР

“30” серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСВІТНІЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Спеціальність 014 Середня освіта

Спеціалізація 014.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта)

Розробник

Любов ДРАНУС

Т.в.о. завідувача кафедри розробника

Любов ДРАНУС

Т.в.о. завідувача кафедри спеціальності

Ірина МІРОНОВА

Гарант освітньої програми

Інна ПІДБЕРЕЗНИХ

Декан факультету політичних наук

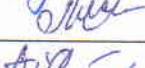
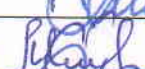
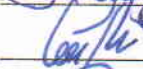
Анастасія ХМЕЛЬ

Т.в.о. директора ННІПО

Катерина ЗУБ

Начальник НМВ

Сергій ШКІРЧАК

Миколаїв – 2024 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Освітній менеджмент	
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка	
Спеціальність	014 Середня освіта	
Предметна спеціальність	014.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта)	
Освітня програма	Середня освіта (Історія та громадянська освіта. Правознавство)	
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)	
Статус дисципліни	Нормативна	
Курс навчання	5	
Навчальний рік	2024-2025 н.р.	
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	Заочна форма
	9	13, 14
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	4,5 кредитів / 135 годин	
Структура курсу: – лекції – семінарські заняття (практичні, лабораторні, півгрупові) – годин самостійної роботи студентів	Денна форма	Заочна форма
	30	4
	30	12
	75	119
Відсоток аудиторного навантаження	44%	12 %
Мова викладання	українська	
Форма проміжного контролю (якщо є)	-	
Форма підсумкового контролю	залік	

2. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Метою дисципліни «Освітній менеджмент» є надання магістрантам систематизованих знань з теорії і практики освітнього менеджменту, формування комплексних компетенцій сучасного менеджера освіти, розвиток організаторських та управлінських здібностей, критичного, системно-аналітичного мислення та сприяння формуванню вмінь створювати психологічно комфортну атмосферу та підтримувати дух партнерства та взаємодії в освітньому закладі.

Завданнями дисципліни є:

розкриття основних теоретико-методологічних засад освітнього менеджменту, сприяння засвоєнню магістрантами знань, формуванню в них практико-орієнтованих умінь з управління освітніми закладами різних типів, вироблення у магістрантів якостей, що відповідають сучасній моделі менеджера освіти, формування комплексних компетенцій менеджера освіти та їх психолого-педагогічної готовності до здійснення управлінської діяльності.

формування у магістрантів цілісної системи знань про освітній менеджмент в Україні;

ознайомлення зі стилями, стратегіями та технологіями освітнього менеджменту;

вивчення принципів освітнього менеджменту; вироблення у майбутніх педагогів, на основі засвоєного матеріалу, комплексу педагогічних умінь та навичок відповідно до потреб сучасної закладів освіти;

комплексна підготовка магістрів до практичної діяльності у закладах освіти;

розвиток фахової компетентності менеджерів освіти.

В результаті вивчення та засвоєння основних положень дисципліни магістранти повинні знати:

теорію і практику освітнього менеджменту;
сутність поняття «освітній менеджмент»;
сутність стратегічного управління його етапи, методи, стилі;
професійні та особистісні характеристики менеджера освіти; володіти знаннями щодо забезпечення якості роботи освітнього структурно-функціонального менеджменту;
В результаті вивчення навчальної дисципліни магістранти повинні вміти:
вміти моделювати різні шляхи вирішення практичних завдань;
застосовувати педагогічно доцільні дії для формування позитивних міжособистісних стосунків на різних етапах розвитку колективу;
створювати психологічно комфортну атмосферу;
підтримувати дух партнерства та взаємодії в освітньому процесі, здійснювати самоконтроль та самоменеджмент, вносити корективи у власну діяльність, поведінку;
налагоджувати конструктивні взаємовідносини з педагогічним колективом та партнерами.

Практичне застосування знань із курсу «Освітній менеджмент» сприятиме підвищенню рівня управлінської культури, вироблення стратегій і тактик прийняття управлінських рішень, оптимізації їх подальшої роботи в різних освітніх галузях України, запобіганню конфліктів, розширенню зовнішніх зв'язків освітніх закладів, налагодження партнерства. Навчальним планом спеціальності передбачені аудиторні заняття (лекції, семінарські та практичні заняття), індивідуальна і самостійна робота. Формою контролю - залік.

Програмні компетентності:

Інтегральна компетентність. Здатність вирішувати складні задачі, проблеми в галузі освіти, що передбачає здійснення інновацій та/або проведення педагогічних досліджень і характеризується комплексністю і невизначеністю педагогічних умов організації освітньо-виховного процесу в закладах загальної середньої освіти.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Здатність використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.

ЗК3. Здатність планувати та управляти освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати якість виконуваних робіт.

ЗК4. Здатність виявляти та вирішувати проблеми у сфері професійної діяльності, бути критичним і самокритичним.

ЗК5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) та приймати обґрунтовані рішення.

ЗК6. Здатність розробляти та презентувати освітні проекти, управляти ними та мотивувати виконавців на досягнення спільної мети.

ЗК7. Здатність здійснювати науково-педагогічні дослідження, прогнозувати та презентувати їх результати.

ЗК8. Письмове й усне професійне спілкування державною мовою, вміння використовувати знання другої (іноземної) мови для навчальної та наукової діяльності.

ЗК9. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності української та громадянської ідентичності, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина.

Компетентності спеціальності: фахові (ФК), предметні (ПК)

ФК1. Здатність до поглиблення знань і розуміння предметної області та професійної діяльності.

ФК2. Здатність використовувати інновації у професійній діяльності.

ФК3. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати потреби, перспективи та наявні ресурси для професійного розвитку впродовж життя.

ФК4. Здатність до моделювання змісту навчання, формування в учнів ключових компетентностей та здійснення інтегрованого навчання.

ФК5. Здатність використовувати ефективні шляхи мотивації учнів до саморозвитку, спрямовувати їх на прогрес і формувати у них обґрунтовану позитивну самооцінку.

ФК6. Здатність до конструктивної та безпечної взаємодії з учасниками освітнього процесу, забезпечувати функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища.

ФК7. Здатність формувати в учнів культуру академічної доброчесності та дотримуватися її принципів у власній професійній діяльності.

ФК8. Здатність працювати у міжнародному контексті і реалізовувати спільні проєкти предметної області з європейськими та євроатлантичними інституціями.

ПК1. Знати закони наукового, соціального і професійного мислення, володіння комплексним, інтеграційним, історичним, динамічним, ситуаційним, системним підходами до наукового аналізу, здатність практично послуговуватись методами історичного дослідження.

ПК2. Вміти визначати та застосовувати теоретичні поняття, положення, концепції для аналізу й пояснень історичних фактів, явищ, процесів, використовувати комплекс наукових дефініцій для вирішення науково-практичних завдань.

ПК3. Знати та розуміти наукові основи певної тематичної області, методології дослідження історичного процесу у національному, європейському та світовому контекстах.

ПК5. Здатність забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожного учасника освітнього процесу, залежно від його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів.

ПК6. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності.

ПК7. Прагнення до саморозвитку та самовдосконалення у науково-педагогічній діяльності, обізнаність у власних силах, здатність до рефлексії та самоаналізу.

ПК8. Виявляти знання та розуміння наукових основ певної тематичної області, методології дослідження історичного процесу у національному, європейському та світовому контекстах та вміти моделювати їх у зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання.

ПК9. Здатність до соціальної комунікації; розуміння та сприйняття принципів толерантності, соціальної справедливості, доброчесності, вміння втілювати їх у власні моделі поведінки, здатність попереджувати та вирішувати конфлікти.

Програмні результати навчання (РН):

загально-предметні (РН), фахові (ПРН)

РН1. *Демонструє* вміння застосовувати знання з психології, педагогіки, історії, громадянської освіти, основ правознавства у практичних ситуаціях здійснення освітньої діяльності, поглиблює знання з предметної області.

РН2. *Демонструє* вміння використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології для пошуку, обробки та обміну інформацією у професійній діяльності, презентації власних та спільних результатів, реалізації дистанційного та змішаного навчання тощо.

РН4. *Формулює* наявні проблеми у сфері освітньої діяльності, *демонструє* навички їх критичного аналізу, *генерує* нові ідеї, *аргументує* можливі шляхи їх вирішення та критично оцінює їх спроможність.

РН5. *Описує* методику розробки освітніх проєктів, *пояснює* зміст та призначення їх етапів, *аналізує* спроможність управління процесом їх впровадження, *прогнозує* очікувані результати.

РН7. *Визначає, аналізує та характеризує* педагогічні інновації, *демонструє* вміння їх практичного застосування у професійній діяльності.

РН8. *Описує* показники якості педагогічної діяльності, *аналізує* можливі впливи на них внутрішніх і зовнішніх чинників, *визначає* індивідуальні професійні потреби, шляхи покращення власної педагогічної майстерності, *обирає* ресурси для професійного розвитку впродовж життя.

РН9. Демонструє уміння класифікувати, упорядковувати і узагальнювати навчальний матеріал відповідно до умов освітнього процесу, потреб формування ключових компетентностей та інтегрованого навчання.

РН11. Демонструє уміння забезпечувати конструктивну та безпечну взаємодію з учасниками освітнього процесу.

РН12. Знає та дотримується умов функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища.

РН13. Демонструє здатність діяти автономно і в команді.

РН14. Демонструє дотримання культури академічної доброчесності у власній діяльності та демонструє вміння формувати її в учнів.

РН15. Демонструє знання основних положень нормативно-правових документів щодо професійної діяльності, обґрунтовує необхідність використання інструментів демократичної правової держави у професійній, громадській діяльності та прийняття рішень на засадах поваги до прав і свобод людини в Україні.

ПРН1. Застосовувати наукову критику до аналізу поглядів дослідників минулого, робити власні узагальнення щодо теоретичного і методичного рівня наукових праць з історії.

ПРН2. Знати і розуміти зміст основних напрямів і шкіл сучасної історичної науки, головних проблем у розвитку історіографії, основні аспекти теоретико-методологічного дискурсу усно історичних досліджень у просторі конструювання минулого.

ПРН3. Характеризувати існуючі парадигми історії української державності, її обумовленість та соціодинаміку на тлі світових державотворчих процесів.

ПРН4. Аналізувати правові та інституціональні виміри співробітництва України та ЄС, виявляти перспективи та наслідки сучасних інтеграційних процесів і місця в них України.

ПРН5. Орієнтуватися в міжнародному політичному житті, геополітичній обстановці, аналізувати суспільні явища й узагальнювати політичний досвід.

ПРН6. Здійснювати різні види планування освітнього процесу на різних етапах залежно від поставленої мети, індивідуальних особливостей учнів, особливостей діяльності закладу освіти.

ПРН7. Застосовувати для забезпечення суб'єкт-суб'єктного підходу в педагогічній діяльності навички координації та стимулювання навчально-пізнавальної діяльності учнів, підтримування їх прагнення до саморозвитку, розкриття їх здібностей і пізнавальних можливостей.

ПРН8. Критично оцінювати достовірність, надійність інформаційних джерел, вплив інформації на свідомість і розвиток всіх учасників освітнього процесу, на прийняття рішень.

ПРН9. Використовувати безпечне освітнє електронне (цифрове) освітнє середовище для організації та управління освітнім процесом (у тому числі під час дистанційного навчання), організації групової взаємодії, зворотного зв'язку, спільного створення електронних (цифрових) освітніх ресурсів

ПРН10. Визначати оптимальні зміст і форми професійного розвитку, критерії результативності власного навчання, працювати над саморозвитком та самовдосконаленням, активно долучатися до діяльності професійних спільнот.

ПРН11. Застосовувати в педагогічній діяльності наукові методи пізнання, спостерігати, аналізувати, формулювати гіпотези, збирати дані, проводити експерименти, аналізувати та інтерпретувати результати, створювати моделі та вивчати їхню дієвість.

ПРН12. Здатність до соціальної взаємодії, займати активну громадянську позицію та робити усвідомлений вибір в умовах сучасного політичного плюралізму.

ПРН13. Здатність до практичного застосування нових ідей, пропозицій, освітніх практик з метою цілеспрямованого вдосконалення, безперервного і самоорганізованого навчання.

ПРН14. Здатність до співпраці та інтеграції в прагненні до мети спільно з іншими людьми, відомствами, організаціями, активної участі у командній роботі, безвідносно до фонових знань та бачень визначених завдань.

ПРН15. Здатність працювати результативно в групах, щоб локалізувати, отримати та опрацювати дані для вирішення завдання дослідження та брати відповідальність за організацію періодів роботи.

Програма навчальної дисципліни

Денна форма:

	Теми	Лекції	Семінарські	Самостійна робота
1	Тема 1. Освітній менеджмент як галузь наукових знань та сфера діяльності	2	2	5
2	Тема 2. Структура освітньої системи України та її правове забезпечення.	2	2	5
3	Тема 3. Основні наукові підходи до управління освітніми системами.	2	2	5
4	Тема 4. Основні функції та принципи освітнього менеджменту	2	2	5
5	Тема 5. Методи управління в освітньому менеджменті	2	2	5
6	Тема 6. Освітній менеджмент у зарубіжних країнах	2	2	5
7	Тема 7. Маркетинг в закладах освіти	2	2	5
8	Тема 8. Стратегічне управління в освітньому менеджменті	2	2	5
9	Тема 9. Управління методичною роботою в закладах освіти	2	2	5
10	Тема 10. Управління якістю освіти	2	2	5
	Тема 11. Фінансове та матеріально-технічне забезпечення закладів освіти.	2	2	5
	Тема 12. Особистість сучасного менеджера освіти	2	2	5
	Тема 13. Стили керівництва в теорії освітнього менеджменту	2	2	5
	Тема 14. Лідерство в освіті	2	2	5
	Тема 15. Організаційна культура закладу освіти	2	2	5
	Всього за курсом	30	30	75

Заочна форма:

	Теми	Лекції	Семінарські	Самостійна робота
1	Тема 1. Освітній менеджмент як галузь наукових знань та сфера діяльності	1		7
2	Тема 2. Структура освітньої системи України та її правове забезпечення.	1		8
3	Тема 3. Основні наукові підходи до управління освітніми системами.	1		8
4	Тема 4. Основні функції та принципи освітнього менеджменту	1		8

5	Тема 5. Методи управління в освітньому менеджменті		2	8
6	Тема 6. Освітній менеджмент у зарубіжних країнах		2	8
7	Тема 7. Маркетинг в закладах освіти		2	8
8	Тема 8. Стратегічне управління в освітньому менеджменті		2	8
9	Тема 9. Управління методичною роботою в закладах освіти		2	8
10	Тема 10. Управління якістю освіти		2	8
	Тема 11. Фінансове та матеріально-технічне забезпечення закладів освіти.			8
	Тема 12. Особистість сучасного менеджера освіти			8
	Тема 13. Стили керівництва в теорії освітнього менеджменту			8
	Тема 14. Лідерство в освіті			8
	Тема 15. Організаційна культура закладу освіти			8
	Всього за курсом	4	12	119

3. Зміст навчальної дисципліни

3.1. План лекцій

№	Тема заняття / план
1	Тема 1: Освітній менеджмент як галузь знань та сфера діяльності Менеджмент як наука, його предмет, мета, завдання. Сутність освітнього менеджменту. Рівні управління. Організації в освіті як об'єкти управління.
2	Тема 2. Структура освітньої системи України та її правове забезпечення. Система освіти в Україні, її мета і завдання. Основні принципи освіти в Україні. Структура системи освіти. Державно-громадське управління освітою.
3	Тема 3 Основні наукові підходи до управління освітніми системами Основні підходи до розвитку сучасного менеджменту. Системний підхід як методологічна основа сучасного управління. Основні положення системного підходу в управлінні освітою. Зарубіжні школи наукового менеджменту.
4	Тема 4 Основні функції та принципи освітнього менеджменту Поняття про функції освітнього менеджменту. Сутність функцій освітнього менеджменту. Принципи управління
5	Тема 5 Методи управління Методи та прийоми управління. Класифікація методів управління. Вибір методу управління в діяльності керівника закладу освіти.
6	Тема 6 Освітній менеджмент в зарубіжних країнах
7	Тема 7. Маркетинг в закладах освіти Поняття маркетингу освітніх закладів Методи маркетингових комунікацій
8	Тема 8 Стратегічне управління в освітньому менеджменті

	Поняття «стратегічне управління». Характеристика етапів стратегічного планування. Технологія розробки програми.
9	Тема 9 Управління методичною роботою в закладах загальної середньої освіти Зміст, завдання методичної роботи в освітньому закладі. Функції методичної роботи. Напрями методичної роботи. Форми методичної роботи в в закладах загальної середньої освіти.
10	Тема 10 Управління якістю освіти Теоретичні основи якості освіти. Оцінювання якості в системі загальної середньої освіти Оцінювання діяльності закладів загальної середньої освіти. Атестація навчальних закладів в Україні.
11	Тема 11. Фінансове та матеріально-технічне забезпечення закладів освіти Фінансова система закладу освіти. Форми та методи ефективного управління фінансами в освітній організації. Залучення інвестицій як один із напрямів ефективного фінансового менеджменту в освітніх організаціях. Матеріально-технічна база освітнього закладу.
12	Тема 12 Особистість сучасного менеджера в освіті Професійно-особистісні якості менеджера. Поняття компетентності менеджера в освіті. Складові професійної компетентності керівника в освіті. Поняття харизми менеджера та її значення у професійній діяльності.
13	Тема 13: Стилi керівництва Поняття про стиль керівництва. Характеристика стилів керівництва. Фактори, які впливають на ефективність різних стилів керівництва в освітніх організаціях
14	Тема 14 Лідерство в освіті Поняття про лідерство та управління. Основні вміння та якості лідера. Типи лідерів. Їх особливості. Харизматична теорія лідерства.
15	Тема 15 Організаційна культура закладу освіти Поняття про організаційну культуру освітнього закладу. Її ознаки. Типи організаційної культури. Функції організаційної культури. Суб'єктивні та об'єктивні елементи культури освітнього закладу.

3.2. План семінарських занять

№	Тема заняття / план
1	Тема 1: Освітній менеджмент як галузь знань та сфера діяльності Менеджмент як наука, його предмет, мета, завдання. Сутність освітнього менеджменту. Рівні управління. Організації в освіті як об'єкти управління.
2	Тема 2. Структура освітньої системи України та її правове забезпечення. Система освіти в Україні, її мета і завдання. Основні принципи освіти в Україні.

	Структура системи освіти. Державно-громадське управління освітою.
3	Тема 3 Основні наукові підходи до управління освітніми системами Основні підходи до розвитку сучасного менеджменту. Системний підхід як методологічна основа сучасного управління. Основні положення системного підходу в управлінні освітою. Зарубіжні школи наукового менеджменту.
4	Тема 4 Основні функції та принципи освітнього менеджменту Поняття про функції освітнього менеджменту. Сутність функцій освітнього менеджменту. Принципи управління
5	Тема 5 Методи управління Методи та прийоми управління. Класифікація методів управління. Вибір методу управління в діяльності керівника закладу освіти.
6	Тема 6 Освітній менеджмент в зарубіжних країнах
7	Тема 7. Маркетинг в закладах освіти Поняття маркетингу освітніх закладів Методи маркетингових комунікацій
8	Тема 8 Стратегічне управління в освітньому менеджменті Поняття «стратегічне управління». Характеристика етапів стратегічного планування. Технологія розробки програми.
9	Тема 9 Управління методичною роботою в закладах загальної середньої освіти Зміст, завдання методичної роботи в освітньому закладі. Функції методичної роботи. Напрями методичної роботи. Форми методичної роботи в в закладах загальної середньої освіти.
10	Тема 10 Управління якістю освіти Теоретичні основи якості освіти. Оцінювання якості в системі загальної середньої освіти Оцінювання діяльності закладів загальної середньої освіти. Атестація навчальних закладів в Україні.
11	Тема 11. Фінансове та матеріально-технічне забезпечення закладів освіти Фінансова система закладу освіти. Форми та методи ефективного управління фінансами в освітній організації. Залучення інвестицій як один із напрямів ефективного фінансового менеджменту в освітніх організаціях. Матеріально-технічна база освітнього закладу.
12	Тема 12 Особистість сучасного менеджера в освіті Професійно-особистісні якості менеджера. Поняття компетентності менеджера в освіті. Складові професійної компетентності керівника в освіті. Поняття харизми менеджера та її значення у професійній діяльності.
13	Тема 13: Стилi керівництва Поняття про стиль керівництва. Характеристика стилів керівництва. Фактори, які впливають на ефективність різних стилів керівництва в освітніх організаціях
14	Тема 14 Лідерство в освіті Поняття про лідерство та управління.

	Основні вміння та якості лідера. Типи лідерів. Їх особливості. Харизматична теорія лідерства.
15	Тема 15 Організаційна культура закладу освіти Поняття про організаційну культуру освітнього закладу. Її ознаки. Типи організаційної культури. Функції організаційної культури. Суб'єктивні та об'єктивні елементи культури освітнього закладу.

4. Завдання для самостійної роботи

Виконання завдань до семінарських занять за різними видами: Наочно відобразити:

- 1) Структуру управління освітньою галуззю Маріуполя або окремого району Донецької області. Провести аналіз структури управління освітніми закладами посилаючись на сайт міської ради.
- 2) Проаналізувати особливості управління освітою в різних країнах світу Європи, США, Японії, Австралії.
- 3) Підготувати наукову доповідь на тему: Особливості управління освітніми системами у провідних країн світу (за вибором студента). Звернути увагу на переваги та недоліки в системі управління певних країн. Провести порівняльний аналіз з системою освіти України.

5. Забезпечення освітнього процесу

Для більш якісного викладання лекційного матеріалу та зручного проведення семінарських занять аудиторії мають бути забезпечені:

- проекційним мультимедійним обладнанням (проектор, екран, ноутбук/комп'ютер);
- доступом до мережі Internet, точка доступу Wi-Fi; –OS: Windows, Android, iOS; –Browsers: Chrome / Opera / Mozilla Firefox / MS Edge;
- програмне забезпечення: Word, Excel, PowerPoint; Skype, Zoom, Google Meet;
- системою електронного навчання Moodle 3.9
- тренінгова аудиторія (дошка, фліпчарт, комплект канцелярського приладдя для творчості: маркери, олівці, кольорові стікери, ватман, блокнот для фліпчарту тощо).

Підсумковий контроль

Перелік питань до заліку:

1. Поняття «менеджмент», «управління», «освітній менеджмент», «педагогічний менеджмент».
2. Функції та принципи менеджменту освіти.
3. Основні школи менеджменту.
4. Значення менеджменту та маркетингу освіти в сучасних умовах.
5. Закони та нормативні документи, що регламентують діяльність освітнього закладу.
6. Система управління освітою.
7. Система дошкільної освіти в Україні.
8. Система загальної середньої освіти в Україні.
9. Система професійно-технічної освіти в Україні.
10. Система позашкільної освіти в Україні.
11. Система післядипломної освіти в Україні.
12. Рівні управління освітою.
13. Типи, види навчально-виховних закладів освіти.
14. Структура ЗВО в Україні.

15. Перебудова вищої освіти в Україні згідно вимог Болонської конвенції.
16. Освітньо-кваліфікаційні рівні в Україні. Статут навчально-виховного закладу освіти.
17. Ліцензування, атестація і акредитація навчально-виховних закладів освіти.
18. Призначення керівника навчально-виховним закладом освіти.
19. Права та обов'язки керівника навчально-виховного закладу освіти
20. Інформаційне забезпечення управління освітніми організаціями.
21. Використання нових інформаційних технологій в діяльності освітнього менеджера.
22. Завдання, функції і структура служби маркетингу освітнього закладу.
23. Специфіка роботи з персоналом у системі освітнього менеджменту.
24. Сутність державно-громадського управління освітою.
25. Контроль за виконанням управлінських рішень.
26. Звільнення керівника навчально-виховного закладу освіти.
27. Особливості управління освітянським закладом, в якому навчаються і виховуються діти з особливими потребами.
28. Особливості фінансування освітніх закладів, в яких навчаються і виховуються діти з особливими потребами
29. Формування трудового колективу закладу освіти.
30. Стили роботи сучасного керівника закладу освіти.
31. Заклад освіти як відкрита соціально-педагогічна система.
32. Внутрішнє і зовнішнє середовище закладу освіти.
33. Основні режими життєдіяльності закладу освіти.
34. Поняття якості освітньої послуги.
35. Підготовка кадрів для закладу освіти.
36. Матеріально – технічна база закладу освіти.
37. Формування кошторису закладу освіти.
38. Специфічні риси і перспективи реклами освітніх послуг.
39. Основні складові управлінської діяльності.
40. Природа, типи і причини конфліктів в закладах освіти.
41. Ділові наради в закладі освіти.
42. Організація та проведення педагогічних нарад.
43. Основні види нарад та вимоги до їх проведення. «Мозковий штурм». «Кільцева нарада». «Нарада без наради».
44. Інструктивна нарада.
45. Підсумкова нарада.
46. Стратегічне та поточне планування закладу освіти.
47. Організаційна робота керівника закладу освіти.
48. Форми власності закладів освіти в Україні.
49. Керівництво, як найголовніша функція управління.
50. Особливості фінансування державних та приватних закладів освіти.
51. Педагогічний менеджмент як складова освітнього менеджменту.
52. Вплив Болонської конвенції на реформування управління освітою в Україні.
53. Контроль в системі освітнього менеджменту. Суб'єкти та об'єкти контролю.
54. Культура та мистецтво управління.
55. Типи нововведень в закладі освіти та управління ними.
56. Види освітніх послуг.
57. Управління якістю освіти.
58. Лідерство в освіті.
59. Організаційна культура закладу освіти.

Типовий білет

Чорноморський національний університет імені Петра Могили
(повне найменування вищого навчального закладу)

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Предметна спеціальність 014.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта)

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Семестр _____

Навчальна дисципліна **Освітній менеджмент**

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 0

1. Завдання, функції і структура служби маркетингу освітнього закладу.
2. Поняття якості освітньої послуги.
3. Організаційна культура закладу освіти.

Затверджено на засіданні кафедри менеджменту

Протокол № _____ від „_____” _____ 20____ року

Завідувач кафедри менеджменту _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Екзаменатор _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Проведення підсумкового контролю знань. Результатом вивчення дисципліни виступає залік. Умовою допуску до підсумкового контролю знань є позитивні оцінки з поточного контролю знань. Контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою. Максимальну кількість балів, яку може отримати студент протягом семестру становить 70 балів. На заліку максимальна кількість балів - 30 балів.

Заліковий білет складається з трьох теоретичних питань, за правильну відповідь на питання студент отримує по 10 балів.

6. Методи навчання

В навчальному процесі використовуються такі методи навчання: дискусії, групові (круглі столи, метод «Метоплан» (графічна ілюстрація дискусійного питання), проектні (вирішення ситуаційних вправ) та ігрові методи.

Передбачені методи контроль охоплюють:

- усний – під час проведення семінарських занять;
- письмовий – виконання контрольної роботи;
- графічний – під час проведення семінарських занять;
- самоконтролю – обов’язкового етапу розв’язання практичних завдань та складання заліку.

7. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
1	Відповіді на семінарських заняттях (відповіді та дискусії під час обговорення, вирішення ситуаційних та тестових завдань, презентації).	65
2	Наукове повідомлення за заданою тематикою	5
3	Залік	30
	Всього	100

Заочна форма навчання:

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
1	Відповіді на семінарських заняттях (відповіді та дискусії під час обговорення, активна участь у командній роботі, презентації продукту, бренду та рекламної компанії).	10
2	Виконання контрольної роботи	30
3	Захист контрольної роботи	20
5	Залік	30
	Всього	100

Здобувачі вищої освіти мають можливість в рамках неформальної освіти замість виконання завдань на семінарських заняттях пройти відповідні навчальні курси (Prometheus, тощо) та отримати бали надавши відповідні сертифікати (не більше 3 за семестр)

Об'єктом оцінювання навчальних досягнень студентів є знання, уміння та навички, досвід творчої діяльності, емоційно-ціннісного ставлення до навколишньої дійсності.

Поточний контроль знань студентів протягом одного семестру включає оцінку за роботу на семінарських заняттях та самостійну роботу.

Критерії поточної оцінки знань студентів.

Усний виступ та виконання письмового завдання, тестування	Критерії оцінки
5	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.
4	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.
3	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.
2	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності
1	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Контроль знань студентів здійснюється через проведення аудиторних письмових контрольних робіт.

Наукове повідомлення необхідно структурувати наступним чином:

– вступ – передбачає розкриття актуальності теми, причини обрання цієї теми студентом, визначення цілей та завдань дослідження, а також короткий огляд літератури з зазначеної теми, історію питання.

– основна частина – передбачає послідовне розкриття поставлених у вступі цілей і завдань, розгляд різних точок зору з даного питання, робиться їх систематизація / порівняльний аналіз з подальшими висновками студента щодо даної проблеми (з даного питання);

– висновок – у висновку підводиться загальний підсумок роботи, формулюються висновки результатів індивідуальної навчально-дослідницької діяльності студента відповідно до цілей і завдань, вказаних у вступі, наводиться точка зору автора на дану проблему (з даного питання), намічаються перспективи подальшого дослідження;

Орієнтовний обсяг наукового повідомлення 10-15 аркушів формату А4 друкованого тексту (до 10 хвилин виступу). Кількість опрацьованої літератури - не менше ніж 10-15 джерел (крім підручників).

Критеріями оцінки наукового повідомлення є: новизна тексту, обґрунтованість вибору джерел літератури, відповідність змісту обраній темі, цілям і завданням, поставленим у вступі, ступінь розкриття теми (оцінюється від 0 до 10 балів).

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Андросюк, В. М. (2018). Педагогічний менеджмент і психодидактика: навч. посібник. Тернопільський національний економічний ун-т. Тернопіль: Економічна думка. 216 с., 2018.

2. Аніщенко, О. В. Освіта дорослих у регіональних документах стратегічного планування: на шляху до сталого розвитку суспільства в Україні. Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи, 1(19), 19-36., 2021 [https://doi.org/10.35387/od.1\(19\).2021.19-36](https://doi.org/10.35387/od.1(19).2021.19-36)

3. Баніт, О. В. Ключові аспекти інноваційної технології змішаного навчання. Сучасні проблеми підготовки вчителя: теорія і практика: збірник матеріалів Звітної науково-практичної конференції Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України за 2021 рік. (Київ, 18 – 21 квітня 2022 р.). Київ: Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. 2022, С. 33–35.

4. Волярська, О. С., Муранова, Н. П. Готовність науковопедагогічних працівників до впровадження ключових інноваційних тенденцій розвитку освіти. Освіта та розвиток обдарованої особистості. Серія «Педагогіка», «Психологія». № 3 (78). 2020, С. 56–62. DOI [https://doi.org/10.32405/2309-3935-2020-3\(78\)-56-62](https://doi.org/10.32405/2309-3935-2020-3(78)-56-62)

5. Дарманська, І., Дарманський, С., Дичаківський О., Сівак, Н. Освітній менеджмент: навчальний посібник. Хмельницький: ХГПА. 2021, 200 с.

6. Товканець, Г. М. Змістові аспекти семінарів і тренінгів у підготовці фахівців з менеджменту для освіти дорослих в європейських країнах. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота». №1(50), 2022. С.285–288. <https://doi.org/10.24144/2524-0609.2022.50.285-289>.

7. Тренінги з розвитку професійної компетентності андрагогів: практичний посібник / Авт. кол.: Баніт О. В., Коваленко О. Г., Котирло Т. В., Піддячий В. М., Самко А. М., Шарошкіна Н. Г. Київ: ІПОД імені Івана Зязюна НАПН України, 2021. 407 с.

8. Черненко, Н. М. Ризик-менеджмент у закладах освіти: навчальний посібник. Серія «Управління закладом освіти». Вид.: Університет К. Д. Ушинського. 2020, 116 с.

9. Anishchenko, O. Education of elderly people as an educational trend of third millennium. UNESCO Chair Journal "Lifelong Professional Education in the XXI Century" 2(4), 21-25. [https://doi.org/10.35387/ucj.2\(4\).2021.21-25](https://doi.org/10.35387/ucj.2(4).2021.21-25)

Додаткова

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

2. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/paran186#n186>

3. Закон України «Про повну загальну середню освіту» від 01.08.2020 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
4. Концепція Нової Української школи. URL: mon.gov.ua/ua/tag/novaukrainska-shkola
5. Професійний стандарт за професією «Керівник закладу загальної середньої освіти». URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/ministerstvo-osviti-i-naukiukrayini-proponuye-do-gromadskogo-obgovorennya-proyekt-profesijnogo-standartuza-profesiyeyu-kerivnik-zakladu-zagalnoyi-serednoyi-osviti>
6. Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти // Постанова Кабінету міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1392 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF#Text>
7. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 р. // Указ Президента України від 25.06.2013 № 344 URL: <http://www.president.gov.ua/documents/15828.html>
8. Глобальні тенденції і проблеми розвитку освіти: наслідки для України: аналітична записка. Національний інститут стратегічних досліджень при Президенті України. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/1537/>.